

## FORȚA DE MUNCĂ

### SURSA DATELOR

#### Cercetări statistice:

- Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării, pentru datele privind populația ocupată și șomajul (în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 octombrie 2019 de stabilire a unui cadru comun pentru statisticile europene referitoare la persoane și gospodării, bazate pe datele la nivel individual colectate din eșantioane și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2240 al Comisiei din 16 decembrie 2019 de specificare a aspectelor tehnice ale setului de date, de stabilire a formatelor tehnice pentru transmiterea informațiilor și de specificare a modalităților detaliate și a conținutului rapoartelor de calitate privind organizarea unei anchete prin sondaj în domeniul forței de muncă);
- Cercetarea statistică privind costul forței de muncă în unitățile economico-sociale, pentru datele referitoare la

numărul salariaților (conform Regulamentului Consiliului și Parlamentului European nr. 530/1999 privind statisticile structurii câștigurilor salariale și costului forței de muncă);

- Cercetarea statistică trimestrială asupra locurilor de muncă vacante, pentru datele referitoare la rata locurilor de muncă vacante (conform Regulamentului (CE) nr. 453/2008 al Parlamentului European și al Consiliului referitor la statisticile trimestriale privind locurile de muncă în Comunitate);
- Balanța forței de muncă, pentru datele privind populația ocupată civilă pe activități ale economiei naționale.

#### Surse administrative:

- Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, pentru datele privind șomajul înregistrat și numărul persoanelor cuprinse în cursuri de calificare și recalificare;
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale, pentru datele privind condițiile de muncă.

### PRECIZĂRI METODOLOGICE

**Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO)** este concepută ca o sursă importantă de informații intercenzitare asupra forței de muncă; ancheta furnizează, într-o manieră coerentă, date esențiale asupra principalelor segmente de populație (activă - ocupată și în șomaj - inactivă), cu numeroase posibilități de corelare și structurare după caracteristici demo - socio - economice diverse, în condiții de comparabilitate internațională. Începând cu anul 1996, ancheta forței de muncă în gospodării se realizează trimestrial, ca o cercetare continuă, permițând astfel obținerea de date conjuncturale asupra mărimii și structurii ofertei de forță de muncă și evidențierea fenomenelor cu caracter sezonier care se manifestă pe piața forței de muncă. Datele anuale se calculează ca medii aritmetice ale datelor trimestriale.

Indicatorii de forță de muncă, prezentați în Anuar pentru perioada 2019-2021, respectiv populația activă, populația ocupată, șomerii, populația inactivă, ratele de activitate, ratele de ocupare și ratele șomajului etc. au fost calculați în funcție de populația rezidentă, conform conceptului de reședință obișnuită și a pragului de cel puțin 12 luni de prezență/absență pe/de pe teritoriul României.

Începând cu anul 2021 a intrat în vigoare un nou regulament-cadru privind statisticile europene referitoare la persoane și gospodării, bazate pe datele la nivel individual colectate din eșantioane (Regulamentul (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 octombrie 2019). Acesta, împreună cu regulamentele delegate și de implementare emise în aplicarea lui, constituie noua bază legală a Cercetării statistice asupra forței de muncă în gospodării.

Aceste modificări legislative au adus o serie de schimbări metodologice importante având drept scop îmbunătățirea comparabilității rezultatelor între statele membre ale UE (o nouă definiție a ocupării, modificarea metodei de colectare,

chestionar standardizat utilizat pentru colectarea datelor etc.) și au generat un impact sesizabil asupra estimațiilor anchetei. Din acest motiv, datele pentru anul 2021 nu sunt comparabile cu cele pentru anii anteriori.

**Cercetarea statistică privind costul forței de muncă** este o cercetare statistică anuală complexă care furnizează elementele necesare efectuării unor analize privind evoluția diferitelor componente ale costului forței de muncă și corelațiile dintre ele, oferind, totodată, elementele necesare calculului mărimii brute și nete, lunare și orare, a câștigului salarial structurat pe activități ale economiei naționale, forme de proprietate, forme juridice, categorii de salariați, sexe, regiuni de dezvoltare și județe. de salariați. Se realizează pe un eșantion de circa 26800 de operatori economici și sociali, aparținând tuturor claselor de mărime a întreprinderii, indiferent de numărul de salariați. Unitățile economice cu 50 salariați și peste sunt cuprinse exhaustiv în cercetare. Unitățile din sectorul bugetar sunt cuprinse exhaustiv în cercetare, excepție făcând unitățile administrației publice locale pentru care datele la nivelul consiliilor locale comunale se colectează pe bază de eșantion reprezentativ la nivel de județ (cca. 820 de unități). Nu sunt cuprinse forțele armate și personalul asimilat (M.Ap.N., M.A.I., S.R.I. etc.).

Centralizarea datelor s-a realizat după activitatea omogenă pentru indicatorii aferenți numărului de salariați și câștigurilor salariale medii brute și nete, respectiv după activitatea principală pentru indicatorii aferenți costului mediu al forței de muncă și structurii costului forței de muncă.

În anul de referință 2021, pentru îmbunătățirea gradului de fiabilitate a datelor la nivel de județ (NUTS3) și diviziune CAEN Rev. 2 (2 cifre), eșantionul anchetei a fost extins cu circa 17200 agenți economici aparținând clasei de mărime sub 50 de salariați, pentru care s-au aplicat metode de

estimare a indicatorilor statistici din sursele administrative <sup>1</sup>(„Declarația privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, impozitului pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate (D112)”).

Cercetarea statistică asupra locurilor de muncă vacante este o cercetare statistică selectivă trimestrială, având ca perioadă de referință luna de mijloc a trimestrului, care furnizează elementele necesare calculării ratei trimestriale a locurilor de muncă vacante. Cercetarea statistică se realizează pe un eșantion de întreprinderi/ unități locale. Pentru sectorul economic se includ în cercetare unitățile cu 4 salariați și peste, care reprezintă 89% din numărul total al salariaților din acest sector. Unitățile din sectorul bugetar sunt cuprinse exhaustiv în cercetare, excepție făcând unitățile administrației publice locale pentru care datele la nivelul consiliilor locale comunale se colectează pe bază de eșantion reprezentativ la nivel de județ. Sunt excluse forțele armate și personalul asimilat (M.Ap.N., M.A.I., S.R.I. etc.).

**Balanța forței de muncă** este o lucrare care se realizează pe baza informațiilor din mai multe surse de date: statistica demografică; cercetarea statistică privind costul forței de muncă; cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO); surse administrative.

**Populația activă** (persoanele active) - din punct de vedere economic - cuprinde toate persoanele care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii; include populația ocupată și șomerii.

**Populația ocupată** cuprinde, conform metodologiei „Cercetării statistice asupra forței de muncă în gospodării”, persoanele cu vârste cuprinse între 15 și 89 de ani (în ani împliniți, la sfârșitul săptămânii de referință) care, în cursul săptămânii de referință, se încadrează în una dintre următoarele categorii:

- persoane care în cursul săptămânii de referință, au lucrat cel puțin 1 oră contra plată sau pentru obținerea unui profit, inclusiv lucrătorii familiali care colaborează la întreprinderea familială șomaj;
- persoane care au un loc de muncă sau o întreprindere și care au fost temporar absente de la lucru în cursul săptămânii de referință, dar au avut o legătură formală cu locul de muncă;
- persoane care produc bunuri agricole destinate în cea mare parte vânzării sau schimbului în natură.

**Populația ocupată civilă** cuprinde, potrivit metodologiei balanței forței de muncă, toate persoanele care, în anul de referință, au desfășurat o activitate economico-socială aducătoare de venit, cu excepția cadrelor militare și a persoanelor asimilate acestora (personalul din M.Ap.N., M.A.I., S.R.I.), a salariaților organizațiilor politice, obștești și a deținuților.

Resursele de muncă precum și categoria non-salariaților care fac parte din populația ocupată civilă au fost estimate pe baza populației rezidente la 1 ianuarie 2020. Datele pentru resursele de muncă, populația activă civilă și populația ocupată civilă nu sunt comparabile cu anii anteriori anului 2014.

**Șomerii** conform definiției internaționale a Biroului Internațional al Muncii (BIM), sunt persoanele de 15 și 74 de ani (în ani împliniți, la sfârșitul săptămânii de referință) care:

- în cursul săptămânii de referință nu erau ocupate conform definiției persoanelor ocupate;
- erau disponibile să muncească, adică erau disponibile să ocupe un loc de muncă remunerat sau să desfășoare o activitate independentă în termen de două săptămâni de referință;
- căutau activ un loc de muncă, adică fie au făcut demersuri concrete în perioada de patru săptămâni care s-a încheiat cu săptămâna de referință pentru a căuta un loc de muncă remunerat sau pentru a desfășura o activitate independentă, fie au găsit un loc de muncă unde urmează să înceapă activitatea în termen de cel mult 3 luni de la sfârșitul săptămânii de referință. .

**Rata de activitate** reprezintă raportul dintre populația activă și populația totală în vârstă de 15-64 ani, exprimat procentual.

**Rata de ocupare** reprezintă raportul dintre populația ocupată și populația totală în vârstă de 15-64 ani, exprimat procentual.

**Rata șomajului** reprezintă raportul dintre numărul șomerilor și populația activă, exprimat procentual.

**Statutul profesional** reprezintă situația unei persoane ocupate, în funcție de modul de obținere a veniturilor prin exercitarea unei activități și anume:

- **salariat**, persoana care-și exercită activitatea pe baza unui contract de muncă într-o unitate economică sau socială - indiferent de forma ei de proprietate - sau la persoane particulare, în schimbul unei remunerații sub formă de salariu, plătit în bani sau natură, sub formă de comision etc.;
  - **patron**, persoana care-și exercită ocupația (meseria) în propria sa unitate (întreprindere, agenție, atelier, magazin, birou, fermă etc.), pentru a cărei activitate are angajați unul sau mai mulți salariați;
  - **lucrător pe cont propriu**, persoana care-și exercită activitatea în unitatea proprie sau într-o afacere individuală, fără a angaja nici un salariat, fiind ajutat, sau nu, de membrii familiei, neremunerati. Sunt incluși și membrii societăților agricole sau cooperativelor neagricole care lucrează fie ca proprietar de teren agricol într-o societate agricolă constituită conform Legii 36/1991, fie ca membru al unei cooperative meșteșugărești, de consum sau de credit;
  - **lucrător familial neremunerat**, persoana care-și exercită activitatea într-o unitate economică familială condusă de un membru al familiei sau o rudă, pentru care nu primește remunerație sub formă de salariu sau plată în natură; gospodăria țărăneasă (agricolă) este considerată o astfel de unitate;
    - **membru al unei societăți agricole sau al unei cooperative neagricole**, persoana care a lucrat fie ca proprietar de teren agricol într-o societate agricolă constituită conform legii, fie ca membru al unei cooperative meșteșugărești, de consum sau de credit.
- Numărul mediu al salariaților** (în echivalent timp complet) cuprinde persoanele angajate cu contract de muncă/raport de serviciu pe durată determinată

<sup>1</sup> Agenția Națională de Administrare Fiscală.

sau nedeterminată (inclusiv lucrătorii sezonieri, managerul sau administratorul), al căror contract de muncă/raport de serviciu nu a fost suspendat în perioada de referință.

Numărul mediu al salariaților se calculează ca medie aritmetică simplă rezultată din suma efectivelor zilnice de salariați (exclusiv cei al căror contract de muncă/raport de serviciu a fost suspendat), din perioada de referință, inclusiv din zilele de repaus săptămânal, sărbători legale și alte zile nelucrătoare împărțită la numărul total al zilelor calendaristice (365/366 zile). În efectivul zilnic al salariaților luat în calculul numărului mediu, **se cuprind** următoarele categorii de salariați: persoanele cu contract de muncă/raport de serviciu pe durată determinată sau nedeterminată, inclusiv salariații detașați la lucru în străinătate (dacă unitatea care i-a detașat le-a asigurat o remunerație în țară, pentru care a virat contribuții sociale obligatorii și impozit); persoanele al căror contract de muncă/raport de serviciu a fost suspendat din inițiativa angajatorului (în cazul întreruperii temporare a activității) și au beneficiat de o indemnizație din salariul de bază corespunzător locului de muncă ocupat; persoanele aflate în incapacitate temporară de lucru (concediu medical) pe perioada când aceștia sunt plătiți de angajator din fonduri proprii; persoanele aflate în carantină/izolare la domiciliu pe perioada când aceștia sunt plătiți de angajator din fonduri proprii; părinții, în timpul zilelor libere acordate pentru supravegherea copiilor, în situația închiderii temporare a unităților de învățământ, indiferent din ce fonduri sunt plătiți; salariații al căror timp de lucru a fost redus temporar, indiferent din ce fonduri sunt plătiți. În efectivul zilnic al salariaților luat în calculul numărului mediu, **nu se cuprind**: salariații aflați în concedii fără plată, în grevă, patronii, lucrătorii familiari, membrii consiliilor județene și locale. În zilele de repaus săptămânal, sărbători legale și alte zile nelucrătoare se ia în calcul ca efectiv zilnic numărul salariaților din ziua precedentă, mai puțin cei al căror contract/raport a încetat în această zi. Salariații angajați cu normă parțială se includ în numărul mediu proporțional cu timpul de lucru prevăzut în contractul de muncă. În efectivul de salariați luat în calculul numărului mediu se includ numai persoanele care au fost plătite. În mod excepțional, pentru cazurile când se plătesc sume corespunzătoare perioadelor anterioare (sume plătite retroactiv ca urmare a câștigării în instanță a drepturilor bănești aferente anilor anteriori) numărul beneficiarilor (foști salariați sau salariați cu contract de muncă/raport de serviciu suspendat) se include în numărul mediu al salariaților proporțional cu perioadele pentru care se realizează plățile respective, astfel încât să existe o corespondență directă între sumele brute plătite și numărul mediu al salariaților.

Începând cu anul 2003 din efectivele zilnice luate în calculul numărului mediu au fost excluși salariații al căror contract de muncă/raport de serviciu a fost suspendat, conform prevederilor legale în vigoare.

**Efectivul salariaților la 31 decembrie** reprezintă numărul de salariați (inclusiv lucrătorii sezonieri, managerul sau administratorul) angajați cu contract individual de muncă/raport de serviciu pe durată determinată sau nedeterminată, în program complet sau parțial (inclusiv cei cu contract de muncă/raport de serviciu suspendat) existenți în evidențele întreprinderii la sfârșitul anului. Salariații aflați în muncă la domiciliu/telemuncă se

cuprind întocmai ca și salariații care își desfășoară activitatea la locul de muncă obișnuit. Nu sunt cuprinși salariații detașați la lucru în străinătate și cei care cumulează mai multe funcții și nu au funcția de bază la unitatea raportoare, precum și următoarele categorii: patronii care își desfășoară activitatea în propria unitate și pentru care sursa de venit o constituie numai dividendele și profitul unității; lucrătorii familiari - reprezintă persoanele care-și exercită activitatea într-o unitate economică aparținând familiei sau unei rude, pe care o ajută și pentru care nu primesc remunerație sub formă de salariu; plata se realizează în natură (hrană, haine, locuință) sau ocazional, cu titlu excepțional și în bani, fără a figura pe statul de salarii; membrii consiliilor județene și locale; zilierii.

**Repartizarea salariaților** pe activități ale economiei naționale s-a realizat după activitatea omogenă a întreprinderii, în funcție de localitatea în care aceștia își desfășoară activitatea.

**Șomerii înregistrați** reprezintă persoanele care îndeplinesc cumulativ condițiile prevăzute de Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă și care se înregistrează la agenția pentru ocuparea forței de muncă în a cărei rază teritorială își au domiciliul sau, după caz, reședința, ori alt furnizor de servicii de ocupare, care funcționează în condițiile prevăzute de lege, în vederea obținerii unui loc de muncă.

**Conform legislației în vigoare, calitatea de șomer** o are persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- este în căutarea unui loc de muncă de la vârsta de minimum 16 ani și până la îndeplinirea condițiilor de pensionare;
- starea de sănătate și capacitățile fizice și psihice o fac aptă pentru prestarea unei munci;
- nu are loc de muncă, nu realizează venituri sau realizează din activități autorizate potrivit legii, venituri mai mici decât valoarea indicatorului social de referință al asigurărilor pentru șomaj și stimulării ocupării forței de muncă, în vigoare; Indicatorul social de referință (ISR) al asigurărilor pentru șomaj și stimulării ocupării forței de muncă, denumit în continuare indicator social de referință, reprezintă unitatea exprimată în lei la nivelul căreia se raportează prestațiile bănești, suportate din bugetul asigurărilor pentru șomaj, acordate atât în vederea asigurării protecției persoanelor în cadrul sistemului asigurărilor pentru șomaj, cât și în vederea stimulării anumitor categorii de persoane pentru a se încadra în muncă, precum și a angajatorilor pentru a încadra în muncă persoane în căutarea unui loc de muncă. Până în anul 2011 valoarea indicatorului social este de 500 lei;

Prin Legea nr. 225/2021, valoarea ISR „se actualizează, din oficiu, în fiecare an, la data de 1 martie, cu rata medie anuală a inflației din anul precedent, indicator definitiv, comunicat de Institutul Național de Statistică”.

Dacă rata medie anuală a inflației are valoare negativă, se păstrează ultima valoare a indicatorului social de referință, adică practic nu se modifică

- este disponibilă să înceapă lucrul în perioada imediat următoare dacă s-ar găsi un loc de muncă.

**Asimilați șomerilor** sunt persoanele în căutarea unui loc de muncă și care nu au putut ocupa loc de muncă după

absolvirea unei instituții de învățământ și care îndeplinesc următoarele condiții:

- sunt absolvenți ai instituțiilor de învățământ, în vârstă de minimum 16 ani, care într-o perioadă de 60 de zile de la absolvire nu au reușit să se încadreze în muncă potrivit pregătirii profesionale;
- sunt absolvenți ai școlilor speciale pentru persoanele cu handicap în vârstă de minim 16 ani care nu au reușit să se încadreze în muncă potrivit pregătirii profesionale.

**Rata șomajului** înregistrat reprezintă raportul dintre numărul șomerilor (înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă) și populația activă civilă (șomeri + populație ocupată civilă, definită conform metodologiei balanței forței de muncă).